

dr hab. Magdalena Jakubska-Szymiec
dziedzina: sztuki muzyczne
dyscyplina artystyczna – instrumentalistyka

Poznań, 17.06.2020 r.

Ocena pracy doktorskiej mgra Jakuba Jarosza, sporządzona w związku z przewodem doktorskim w dziedzinie sztuk muzycznych, dyscyplinie artystycznej - instrumentalistyka, wszczętym przez Radę Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Krakowie

Zlecniodawca recenzji:

Rada Do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej w Krakowie pismo z dnia 9. marca 2020 r., zlecenie podjęte na podstawie ustawy z dnia 14. marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (DZ.U. z 2017 r. poz. 1789, z późn. zm.).

Dotyczy:

Uchwały nr 24/2020 Rady Do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej w Krakowie z dnia 17. lutego 2020 r. w sprawie:

- wyznaczenia recenzentów: prof. dra hab. Dariusza Samóla z Akademii Sztuki w Szczecinie i dr hab. Magdalenę Jakubską-Szymiec z Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu. Przebieg głosowania był następujący:
- liczba uprawnionych członków Rady 18
- w tajnym głosowaniu wzięło udział 13

- oddano głosów ważnych	13
- za wyznaczeniem recenzentów	13
- głosów przeciwnych	0
- głosów wstrzymujących się	0

Quorum głosujących w chwili podejmowania uchwały było zachowane.

W świetle ustawy z dnia 14.03.2003 r. o stopniach i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 z późniejszymi zmianami) Rada Do Spraw Dyscypliny - Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej w Krakowie posiadała uprawnienia do przeprowadzenia przewodu na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej – instrumentalistyka.

Do nadesłanego pisma przez Przewodniczącą Rady Do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne dr hab. Monikę Gordoń-Preinl pisma sygnowanego datą 09.03.2020 r., informującego o wyznaczeniu mnie jako recenzenta pracy doktorskiej mgra Jakuba Jarosza pt. **„Rozwój i znaczenie belgijskiej muzyki saksofonowej od płowy XIX wieku do czasów współczesnych”**, zostały dołączone następujące dokumenty:

- dokumentacja Doktoranta
- praca doktorska
- nagranie CD
- protokół Komisji Skrutacyjnej z dnia 29.04.2019 roku dotycząca wszczęcia przewodu mgra Jakuba Jarosza i wyznaczenia promotora osobie prof. dra hab. Andrzeja Rzymkowskiego
- lista obecności członków Rady Wydziału Instrumentalnego na posiedzeniu w dniu 29.04.2019 r.
- uchwała nr 24/2020 Rady Do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej w Krakowie z dnia 17.02.2020 r.
- lista obecności członków Rady Do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej w Krakowie z dnia 17.02.2020 r.
- protokół Komisji Skrutacyjnej z posiedzenia Rady Do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej w Krakowie z dnia 17.02.2020 r.

Złożona przez Doktoranta dokumentacja, zawiera wniosek o wszczęcie postępowania na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej - instrumentalistyka, kopię dyplomu ukończenia studiów wyższych, kwestionariusz osobowy, życiorys artystyczny, temat i koncepcję pracy doktorskiej oraz wykaz dorobku artystycznego, a w tym wykaz: uczestnictwa w kursach mistrzowskich, seminariach, konkursach oraz dyskografii. W dalszej części dokumentacja zawiera kserokopie: dyplomów konkursowych, programów koncertów, afiszy oraz dyskografii.

Do dokumentacji dołączona została praca doktorska złożona z dzieła artystycznego zarejestrowanego na płycie CD oraz opisu dzieła pt. „**Rozwój i znaczenie belgijskiej muzyki saksofonowej od połowy XIX wieku do czasów współczesnych**” wraz z płytą CD, na której znajdują się cztery wywiady z kompozytorami analizowanych dzieł.

Przedłożona płyta CD zawiera 8 różnorodnych stylistycznie kompozycji belgijskiej literatury saksofonowej z wyrazistą i przemyślaną interpretacją. Materiał starannie zarejestrowany i zmontowany. Opis dzieła jest rzeczowy, jednak, praca zawiera liczne błędy językowo-edytorskie.

Podstawowe dane o Doktorancie

Jakub Jarosz w 2004 r. ukończył z wyróżnieniem PSM I st. im. G. Bacewicz w Jaworznie w klasie saksofonu mgra Jerzego Senddeckiego. Edukację muzyczną kontynuował w POSM II st. im. K. Szymanowskiego w Katowicach w klasie saksofonu mgra Bernarda Steuera, którą ukończył z wyróżnieniem w 2010 r. Doktorant rozpoczął studia w Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie, gdzie doskonalił swoje umiejętności pod kierunkiem dra hab. Pawła Gusnara. W latach 2012/2015 studiował w Królewskim Konserwatorium w Brukseli, gdzie kształcił się pod kierunkiem takich osobowości muzycznych jak prof. Alain Crepin oraz asyst. Simon Diricq (w czerwcu 2013 r. ukończył z wyróżnieniem studia I stopnia, następnie w czerwcu 2015 r. ukończył z wyróżnieniem studia magisterskie w specjalności – muzyk koncertujący). W tym samym czasie został przyjęty na stacjonarne studia doktoranckie w Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu. W roku akademickim 2017/2018 w duecie z Agatą Hańko (*Classicpair*) ukończył z wyróżnieniem studia podyplomowe w dwóch specjalnościach – Muzyka Kameralna oraz Muzyk Koncertujący w Koninklijk Conservatorium Brussel.

Od 2018 r. jest Doktorantem studiów III stopnia w Akademii Muzycznej w Krakowie.

Muzyk doskonalił swoje umiejętności na wielu solowych oraz kameralnych kursach mistrzowskich, które prowadzili m.in.: Claus Olesen, Jerome Laran, Dragan Sremec, Claude Delangle, Nicolas Bacri, Nacho Gascon, Mariano Garcia, Vincent David, Pirly Zurstrassen, Christian Wirth, Daniel Gauthier, Sergey Kolesov, Alexander Madzar, Johan van der Linden, Detlef Bensmann, Timothy McAlister, Christophe Bois.

Jako solista, kameralista (*Classicpair, Ensemble International de Saxophones du Conservatoire, Morpheus Saxophone Quartet*) oraz członek Big Bandu (*Big Band Śląsk, Big Band Akwarium* oraz *Happy Band*) Doktorant występował m. in.: w USA, Belgii, Francji, Luksemburgu, Rosji, Meksyku oraz na Litwie. Jakub koncertował podczas: *New York Band Festival, Animi Muisic Festiwal, Andorra Sax Fest*, a także podczas Światowego Kongresu Saksofonowego *SaxOpen* w Strasburgu w 2015 r.

W styczniu i lutym 2016 r. wraz z Agatą Hańko duet *Classicpair* wykonał cykl koncertów w Teksasie (Hauston, Corpus Christi) oraz w Illinois (Chicago) nawiązując tym samym dłuższą współpracę z Fryderyk Chopin Society of Texas.

Prestiżowym wydarzeniem w działalności koncertowej duetu był debiut w Carnegie Hall w Nowym Jorku, który miał miejsce 17. września 2017 r. Recital został objęty Honorowym Patronatem Konsula Generalnego w Nowym Jorku. W październiku 2017 r. ukazała się debiutancka płyta CD duetu *Classicpair* pt. „Sparks”, wydana przez wytwórnię DUX.

Opis pracy doktorskiej

Praca doktorska mgra Jakuba Jarosza pt. **„Rozwój i znaczenie belgijskiej muzyki saksofonowej od połowy XIX wieku do czasów współczesnych”** przygotowana pod kierunkiem prof. dra hab. Andrzeja Rzymkowskiego składa się z dzieła artystycznego w formie nagrania CD, opisu dzieła oraz CD, na której znajdują się cztery wywiady z kompozytorami analizowanych dzieł: Alainem Crepin, Pietem Swertsem, Michelelem Lysightem oraz Simonem Diricqiem (format audio, w języku francuskim oraz angielskim).

Nagrania dzieła odbyły się w dniach 13-15.11.2019 roku w studiu nagrań Akademii Muzycznej w Krakowie. Za realizację nagrania odpowiedzialny był

mgr Kamil Madoń. Pod względem technicznym nagranie cechuje dobra jakość dźwięku, naturalna przestrzeń akustyczna i stosowne proporcje dźwiękowe. Pod względem wykonawczym rejestracja odznacza się dbałością o gatunek i barwę dźwięku, dużą swobodą wykonawczą, instrumentalną wirtuozerią, czytelnym frazowaniem oraz trafnym ujęciem charakteru przedstawionych dzieł. Doktorantowi przy fortepianie towarzyszy mgr Krzysztof Augustyn.

Płyta zawiera osiem kompozycji:

- Jean Babiliste Singelée – *Concerto* op. 57 na saksofon tenorowy i fortepian
- Nazaire Beeckman – *Élégie* op. 14 na saksofon altowy i fortepian
- Georges Lonque – *Images d'Orient* op.20 na saksofon altowy i fortepian
- Marcel Poot – *Ballade* na saksofon altowy i fortepian
- Jean Absil - *Sonata* op.115 na saksofon altowy i fortepian
- Piet Swerts – *Klonos* na saksofon altowy i fortepian
- Michel Lysight – *Labyrinthes* na saksofon solo
- Alain Crepin – *Sax in Fire* na saksofon altowy i fortepian

Po wysłuchaniu zawartości płyty Doktorant jawi się jako Artysta w pełni ukształtowany, dysponujący bardzo dobrą techniką, pokonujący tym samym skomplikowane niejednokrotnie pochody i figury bez zastrzeżeń. Dysponujący pełnym – wyrównanym w całej skali dźwiękiem, który potrafi cieniować, różnicując tym samym barwę w zależności od narracji utworu. Koncepcja przedstawionych dzieł jest spójna i czytelna, rzetelnie przygotowana.

Dobór repertuaru został ułożony przez Jakuba Jarosza w sposób panoramiczny. Takie zestawienie pozwala klarownie przedstawić ewolucję belgijskiej literatury saksofonowej. Płytę otwierają pierwsze utwory napisane na saksofon z towarzyszeniem fortepianu. *Concerto* op. 57 J. B. Singelée (1858 r.) - wdzięczny utwór o klasycznym stylu, stanowiący cenną pozycję pedagogiczną oraz *Élégie* op. 14 N. Beeckmana (1869 r.), która jawi się lirycznym i spokojnym charakterem. Kompozycje cechuje prostota języka muzycznego oraz brak większych trudności wykonawczych, jednak nie można zapomnieć o ich historycznym znaczeniu dla rozwoju dalszej literatury saksofonowej w Belgii.

Images d'Orient op.20 G. Lonque (1935r.) to ilustracyjny utwór z okresu międzywojennego, arabski styl nawiązuje do muzyki C. Debussy'ego.

Zmienność narracji oraz szybkie zmiany nastroju nadają kompozycji rysy rapsodyczne. Swoim stylem nawiązuje do modnego wówczas neoklasycyzmu. Podobny koloryt odnajdziemy również w *Ballade* Marcela Poota z 1948 r. Dzieło odznacza się nie tylko liryczną, ale również żywiołowym, dynamicznym przebiegiem oraz wyrazistymi formotwórczo figurami rytmicznymi – posiada istotne walory pedagogiczne.

Ekspansywny rozwój belgijskiej literatury saksofonowej przypada na drugą połowę XX wieku. Począwszy od *Sonaty* op.115 J. Absila, w której odnajdziemy silne wpływy muzyki francuskiej, przez wirtuozowski i popisowy utwór Pieta Swerts - *Klonos*, nacechowany częstymi zmianami metrum oraz wyrazistymi, akcentowanymi rytmemi, które stanowią swego rodzaju nawiązanie do *Święta Wiosny* Igora Strawieńskiego. Następnie solowe dzieło *Labyrinthes* M. Lysighta wykorzystujące zdobycze współczesnych technik wykonawczych (*slap-tongue*, podwójne *staccato*), gdzie podstawowym tworzywem utworu jest materiał rytmiczny. Dzieło artystyczne Doktoranta zamyka błyskotliwe i finezyjne dzieło *Sax in Fire* A. Crepin, które pomimo braku nowatorskich środków brzmieniowych doskonale ukazuje tradycyjne metody budowania narracji.

Wysokie możliwości wykonawcze mgra Jakuba Jarosza podporządkowane są stylowi i charakterowi wykonywanych utworów. Wspaniale opanowana technika manualna, dyscyplina dźwiękowa, dynamiczna i artykulacyjna charakteryzują wykonanie wspomnianych utworów. Z kolei w lirycznych i kantylenowych fragmentach saksofonista prezentuje wokalne prowadzenie frazy muzycznej, stabilną intonację oraz bogatą paletę kolorystyczną. Na podkreślenie zasługuje również znakomita współpraca z pianistą wskazując na bardzo dobre dyspozycje kameralne obu Panów.

Stwierdzam, że Doktorant przedstawił dzieło o wysokich walorach artystycznych na bardzo wysokim poziomie instrumentalnym.

Ocena części opisowej

Część opisowa pracy napisana jest rzeczowo. Pojawiają się natomiast niezręczności językowe, wtręty z mowy potocznej oraz niejasności, wynikające na przykład z dosłownych tłumaczeń materiałów obcojęzycznych. Niefortunne wydają się sformułowania:

- s. 21 „Kompozytorzy będą mieli dług wdzięczności do pana Saxa, kiedy jego instrumenty wejdą do ogólnego użytku. Zanim się obejrzy, a nie zabraknie mu

otuchy ze strony przyjaciół sztuki” - (w drugim zdaniu cytatu niezrozumiałe sformułowanie),

- s. 34 „Nie mógł wiele zrobić aż do roku 1840, a jako że Konserwatorium powstało w 1832 roku, więc zmuszony był rekrutować profesorów z wcześniejszej szkoły Ecole Royal de Musique” – (niezrozumiały sens zdania),

- s. 35 „Fétis kontynuuje swój raport, wspominając, że chciałby także utworzyć klasę waltorni i powołać kadrę profesorów do sekcji instrumentów dętych - tworząc osobne klasy każdego instrumentu z osobna” – (osobne i za chwilę z osobna),

- s. 39 „W tamtym momencie, kiedy Fétis zainicjował działania, klasa liczyła siedmiu studentów. Nowy instrument inspirował do pisania kompozycji także samego dyrektora. Miał okazję, żeby wykazać się przy okazji organizowanego konkursu, co będzie opisane poniżej” – (...okazję...przy okazji – niezręczne sformułowanie),

- s. 43 „Danieels współpracował z belgijskim radiem RTFB, wykonując dzieła saksofonowe, a w latach 1978-1980 pracując jako asystent dyrygenta orkiestry radiowej” – (nie wiadomo o co chodzi),

- s. 95 „Singelée dostarczył różne dzieła muzyki kameralnej, w tym utwory solowe ...” – (brak związku utworów solowych z muzyką kameralną),

- s. 95 „Jego koneksje mogą widocznie choćby poprzez listę osób, którym dedykuje swoje dzieła: generał Comte de Rumigny...”- (zdanie jest niezrozumiałe),

- s. 119 „Pobyt w Paryżu pozwolił mu przybliżyć się do kompozytorów takich jak Jacques Ibert, Darius Milhaud czy Arthur Honegger, co znacznie wpłynęło jako styl kompozytorski”- (zdanie jest niezrozumiałe),

- s. 162 „Jego formuła czy innego czynniki, które wpłynęły na jego popularność?” (w tym cyt. nie wiadomo o co chodzi).

Doktorant nie przykłada uwagi do odmiany nazwisk w całej pracy. Można odczytać na jednej stronie dwojaki zapis odmiany nazwiska z użyciem apostrofu lub bez (znajomość zasad użycia apostrofu):

- s. 37 „... dla nowej rodziny instrumentów Adolpha Sax’a...” oraz „... nowym wynalazkom Saxa...”

- s. 124 „Muzyka Poota” oraz „Muzyka Poot’a”
- s. 206 „... przyjaciela Alaina Crepina” oraz „Podobnie jak w przypadku Alain’a Crepin’a ...”.
- s. 45 „Wspomina, iż podczas studiów rozwijał swoje umiejętności, ćwicząc etiudy Klose, Loyon, Ferlinga i Decrucka” – (użycie przez Doktoranta pełnego imienia i nazwiska wymienianych kompozytorów w całej pracy opisowej pomogłoby uniknąć błędów w odmianie nazwisk oraz byłoby bardziej właściwe w prezentowanej pracy naukowej).

Praktycznie w całej pracy opisowej Doktorant nie przykłada uwagi do właściwego umieszczenia przypisu w zdaniu - (np.: s. 13 przypis nr 9 raz występuje przed kropką kończącą zdanie, a raz po kropce s. 11 przypis nr 4),

W opisie odczytamy wiele drobnych błędów literowych, szczególnie widoczne znajdują się w tytułach rozdziałów nazwisk omawianych kompozytorów:

- s. 28 „3.1 Rola Francis-Joseph Felisa ...” – (F-J. Fétisa)
- s. 93 „5. Nazaire Beeckman i Jean Baptiste Sindelee...” – (J.B.Singelée)

Pozostawianie jednoliterowych spójników na końcu wiersza (np.: w, i, z, a, o) nie jest zabronione przepisami ortograficznymi, jednak w pracy naukowej Doktorant powinien unikać tej niezręczności.

Struktura pracy:

- spis treści – brakuje odnośnika numeracji stron, mało czytelny podział rozdziałów,
- bibliografia – brakuje wykazu publikacji nutowych,
- recenzent nie ma możliwości weryfikacji przeprowadzonych analiz utworów ze względu na brak wystarczających przykładów nutowych,
- brak podania źródła tabeli (s. 36),
- brak spójności/konsekwencji w użyciu czcionki w przypisach (s. 51, 52, 55, 56, 57, 59),
- brak informacji o źródle (s. 28 przypis nr 51)
- brak informacji o źródle użytego cytatu (s. 22 „To największy amalgamat dźwięków, jakie znam”),

- brak pełnej nazwy utworu w źródle (s. 127, 129, 131 Przykład 14. „Jean Absil - *Sonata pour Saxophone*, cz.I...” – powinno być *Sonata pour Saxophone et Piano*),
- brak spójności/konsekwencji w wyróżnianiu tytułów utworów, nazwy czasopisma w tekście przy użyciu czcionki kursywy lub cudzysłowu (np.: s. 28 „Fétis stworzył *Revue musicale*” czy „W 1834 roku w „*Revue Musicale*”...”),
- brak spójności/konsekwencji w stosowaniu formatów opisów bibliograficznych (np.: s. 13 przypis nr 6 oraz s. 96 przypis nr 111),
- brak wyrównania tekstu od lewej do prawej – wyjustowanie (s. 34),
- nazwy instytucji, konkursu, uczelni powinny być zapisane dużą literą (np.: s. 51, 52, 61, 95, 110, 183),
- licznie, pozostawione puste przerwy pomiędzy akapitami (s. 8, 9, 60, 99, 103, 153, 155, 157, 158, 172, 210).

Konkluzja

Reasumując, należy stwierdzić, że praca mgra Jakuba Jarosza prezentuje wartościowe opracowanie mało znanego zagadnienia. Wiedza, którą przekazuje Autor zapewne posłuży szerokiemu gronu studentów, którzy interesują się omawianą tematyką. Wzbogaci polską sztukę wykonawczą oraz stanowić będzie twórczy wkład w rozwój dziedziny sztuki muzycznej. Dzieło kompetentnie i solidnie wykonane pod względem artystycznym. W moim przekonaniu praca doktorska mgra Jakuba Jarosza spełni wymagania art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku w przypadku, jeżeli Doktorant dokona korekty oraz uzupełnienia części opisowej pracy.

dr hab. Magdalena Jakubowska-Szymiec